

หัวข้อวิจัย	การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี
ผู้ดำเนินการวิจัย	นางสาวประวราดา โกชนจันทร์ นายชนกร วัชรปาน
หน่วยงาน	ศูนย์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปีงบประมาณ	2549

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชน ในจังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยเป็นการศึกษาพฤติกรรมของหัวหน้าครอบครัว หรือคู่สมรสในครอบครัวที่พักอาศัยในจังหวัดนนทบุรี ต่อความมีจิตสำนึกการรับรู้ข่าวสารข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมชุมชนต่างๆ

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 อำเภอ 2 เทศบาลนคร 2 เทศบาลเมือง และ 6 เทศบาลตำบล รวม 400 คน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธีการแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ, T-Test และ ANOVA

ผลการศึกษาต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พบว่า

1. ประชาชนมีเหตุผลการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนในจังหวัดนนทบุรีเกิดจากเห็นความสำคัญและต้องการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ เป็นเครื่องชี้ถึงการมีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปพฤติกรรมที่บ่งชี้การมีจิตสำนึกมีระดับปฏิบัติค่อนข้างสูง

2. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ต่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนในชุมชน ในจังหวัดนนทบุรี พบว่าหากผู้นำชุมชนเข้มแข็งมีมนุษยสัมพันธ์ดี

ก็สามารถระดมความคิดเห็นแนวร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือการจะนำโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อมเข้าสู่ชุมชน ควรขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน

3. การปฏิบัติตนด้านการรับรู้และเผยแพร่ข่าวสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารจะสูงกว่าพฤติกรรมการเผยแพร่ข่าวสารแสดงถึงประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีความพร้อมและให้ความสนใจในการรับข่าวสารที่ผ่านสื่อต่างๆ

4. พฤติกรรมการมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมส่งเสริม และรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดคือ การปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมรักษาสิ่งแวดล้อม

5. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาเอง

6. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ในกระบวนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุด คือ การรับทราบโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน

7. การปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมการร่วมมือรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติมากที่สุดคือ การรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัย และการไม่ปล่อยควันและฝุ่นละอองในชุมชน แสดงว่าประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีความคิดในการรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัยของตนเอง รวมถึงไม่สร้างมลพิษให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในด้านการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม ชุมชน หน่วยงานของรัฐจะต้องมีมาตรการและแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมในการสร้างเครือข่ายในชุมชน ในการรณรงค์ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วม ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม

2. หัวหน้าชุมชนมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นควรดำเนินการให้หัวหน้าชุมชนทุกชุมชน ช่วยในการประสานงานและมีคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบด้วยทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อจะได้บูรณาการความคิดเห็นร่วมกัน โดยเฉพาะข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ เพราะบุคคลเหล่านี้มีประสบการณ์ในการพัฒนาสภาพแวดล้อมในองค์กร และทำงานเป็นระบบ จะสามารถช่วยพัฒนาระบบการทำงานในชุมชนให้เป็นระบบมากขึ้น ประกอบกับผลการศึกษา พบว่าคนกลุ่มนี้เหล่านี้มีจิตสำนึกสูงกว่าคนกลุ่มอื่นๆ

3. ควรจะเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนในเขตต่างๆ ได้ไปศึกษาดูงาน การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนตัวอย่าง

4. ควรจัดให้มีการอบรมการให้ความรู้ และแนวคิดกับกรรมการชุมชน ประชาชนใน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียในบ้านเรือน เป็นต้น

ที่มา : ห้องสมุดศูนย์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต